

Ageriko Bilkura

Eibarren, udaletxean.

2022ko ekainaren 22an.

Batzar-agiria

Eibarko udaletxean, 12:00etan, Euskaltzaindiak Ageriko Bilkura egin du, Juan San Martin euskaltzain osoa izan zenaren jaiotzaren mendeurrenean.

Bildu direnak:

Euskaltzain osoak: Andres Urrutia euskaltzainburua, Jean-Baptiste Coyos euskaltzainburordea, Adolfo Arejita idazkaria, Roberto González de Viñaspre diruzaina, Miriam Urkia Iker sailburua, Sagrario Aleman Jagon sailburua, Miren Azkarate, Andres Iñigo, Jabier Kaltzakorta, Xabier Kintana, Txomin Peillen, Patxi Salaberri, Patxi Uribarren eta Patxi Zabaleta.

Ohorezko euskaltzainak: Luis Alberto Aranberri “Amatiño”, Luis Baraiazarra, Joxe Mari Iriondo eta Julen Urkiza.

Euskaltzain urgazleak: Andres Alberdi, Antton Aranburu, Jose Ramon Etxebarria, Joakin Gorrotxategi eta Jacinto Iturbe.

Erramun Osa euskaltzain urgazlea eta idazkariordea, Iñaki Mendizabal Komunikazio eta Irudi arduraduna eta Ibon Usarralde egitasmoen bateragilea.

Jon Iraola Eibarko alkatea, Josu Mendikute Eibarko Udaleko EAJ-PNVren bozeramailea, Gorka Errasti Eibarko Udaleko EH Bilduren bozeramailea eta Isabel Fernández Eibarko Udaleko Podemos-Ahal Duguren bozeramailea.

Maria Jose Telleria Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura zuzendaria.

Ana Urkiza Eusko Ikaskuntzako presidentea, Josu Zabaleta ohorezko euskaltzain eta EIZIEn ordezkaria eta Leire Vargas EIEren ordezkaria.

Oier San Martin eta Olga Arizmendiarieta.

Juan San Martin euskaltzainaren jaiotzaren mendeurrenaren kariaz, Eibarko Udalak eta Euskaltzaindiak gorazarre egin nahi izan diote herriko euskaltzaleari.

Horiek horrela, Euskaltzaindia idazlearen sorterrian bildu da goizez, eta eguerdiko 12etan, Ageriko Bilkuran, Luis Alberto Aranbarri *Amatiño* kazetaria eta ohorezko euskaltzaina eta Jabier Kaltzakorta euskaltzain osoa aritu dira hizlari, aurrenak *Sorlekutik sorlekura* eta hurrenak *Juan San Martinen gaztetako lanak: Zirikadak eta Eztenkadak* berba hartuta.

Ekitaldiari hasiera eman dio A. Urrutia euskaltzainburuak. Urrutiak San Martinen garrantzia eta ekarpena nabarmendu du, bai eta Akademian izan zuen esku hartzea ere. Bada, Euskaltzaindiak San Martin urgazle izendatu zuen 1958an, eta 1964an euskaltzain oso. 1967-1978 aldian, Euskaltzaindiko idazkaria izan zen eta 1988. urtean, euskaltzainburuorde. Arantzazuko 1968ko bileran, euskara batua-aren aldeko apustu sendoa egin zuen, ezbairik gabekoa; eta hilabete batzuk lehena-go, haren ekimenez, idazle-talde batek *Ermuko Zina* deritzon dokumentua izenpetu zuen, hizkuntzaren batasuna eskatzeaz gain, herri-hizkeren garrantziaz ohartaraziz: “*Euskararen enborretiko adarrak dira euskalkiak, eta adarrak sano izango baditu, enbor sendoa eta osasuntsua behar du. Euskara Batua-aren sendotasunak hobeto gordeko ditu euskalkiak ere*”.

Jon Iraola Eibarko alkateak hitza hartu eta San Martinek Eibarren izan duen itzala eta eremu desberdinetan eginiko ekarpenak azpimarratu ditu. Izan ere, San Martinek lan handia egin zuen hainbat arlotan: Klub Deportiboan arrastoa utzi zuen mendizaletasunean, espeleologian eta eskaladan; eta, elkarteko kultura saila sortzeaz gain, kirol-ekintzen osagarri, hango liburutegia garatu zuen, hainbat hitzaldi, mahai-inguru eta erakusketa antolatuz. Bera izan zen, Euskaltzaindiak antolatuta, Eibarko Amaya antzokian 1962ko azaroaren 11n egin zen Gipuzkoako Bertso Txapelketaren finalurrekoaren bihotza eta arima, non Lazkao Txikik irabazi zuen Eibarko Udalaren kopa.

Amatiñok San Martinen izaeraz hitz egin du gaurko berbaldian, eta 1965etik 1975era bitarteko urteetan euskaltzaleak eginiko lanak eta ahaleginak azaldu ditu. Aipatu du, hala berean, kazetari-sasoian bera zela gazte askoren “informazio-iturria”, Internet bako garai haietan. Hala berean, nabarmendu du San Martinen sustapen lana, haren ekimenari esker sortu baitziren Euskal Idazleen Elkartea (EIE) eta Euskal Itzultzaile, Zuzentzaile eta Interpreteen Elkartea (EIZIE); *Egan* aldizkaria eta beste hainbat asmo. Idazle eta artezale porrokatua, hainbat argitalpenek darakutsate haren luma zorrotz eta gai askotarikoa. Eusko Legebiltzarrak

1989. urtean ararteko izendatu zuen eta Arartekoaren erakunde sortu berria osatu eta egituratu egin behar izan zuen, ezerezetik abiatuta, helburuak finkatuz eta lana erruz eginez.

Kaltzakortak Juan San Martinen lehen sorkuntza lanak aztertu ditu, hain zuzen, *Zirikadak* (1960) eta *Eztenkadak* (1965) liburuak. “Antzerako izenburuko bi lanak herri-ipuinen kontakizun laburren bildumak dira, Eibar eta *Plaentzia* inguruan ahoz kontatzen ziren ipuin barregarriak, Eibarko euskaraz idatzi eta argitaratutakoak”, argitu du euskaltzainak. “Herri-umore eta euskara biziaren altxor apartak” direla azpimarratu du ikertzaile markinarrak.

Mintzaldien ostean, Uxue Alberdi bertsolariak San Martinek horrenbeste maite zituen Jean-Baptiste Elizanbururen (1828-1891) *Xori Berriketaria* poema sorta kantatu du.

Ekitaldiari 13:30ean eman zaio amaiera, J. Iraola Eibarko alkateak Oier San Martini eman dion lore sorta batekin eta A. Urrutia euskaltzainburuari eman dion oroigarri batekin. A. Urrutiak lau hizkuntzatan argitara emaniko *Ahotsak, hitzak, hizkuntzak* liburuaren ale bat oparitu dio J. Iraola alkateari, Eibarko liburutegian herritarrek eskura izan dezaten.

Amaitu ostean, udaleko ordezkariak, Euskaltzaindiko Zuzendaritza eta senide eta San Martinen hurbilekoak euskaltzain eibartarraren izena daraman udal liburutegira hurreratu dira. Bertan San Martinen jaiotzaren ehungarren urteurrenaren gomutan aureskua dantzatu eta xafla erakutsi da.

Andres Urrutia,
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita,
Idazkaria